

حکومت

ڈاکٹر فضل خاں

گوگر

ڈاکٹر فضل عاتق

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی

کتابِ نام:	کوکر
نہشتہ کار:	ڈاکٹر فضل خالق
سال:	2003
دائگ:	500
بہا:	کلدار
کمپوزنگ:	کاشف عمران
شنگ کار:	بلوچی اکیڈمی
چاپ جاہ:	نیوٹاء پرنٹرز سعید احمد روڈ کوسٹہ

نام گیت

پہ وتی دوستاں کہ زندی ہر ہر
گام و سنگتی ایش سنگ ، دلبدی ایش
داتگ و شہور ایش ہم منتی زرتگ۔

ردء بند

- 1 یاسین مجروح دودانک پہ کو کرء -۱
- 9 غوث بہار منی دوئیں چاریں گپت -۲
- 19 ماہکاں پر تو کنت و دار گسء -۳
- 22 مسک آتاریں بریکاں لیبء انت -۴
- 24 دوستء کہ گپتء گال گتہ -۵
- 26 لٹھاں گلاب کنت و تی چماں شراب کنت -۶
- 27 قاصدء گوں آٹھلء نازء کنت -۷
- 29 انچیں و ہدے -۸
- 32 ارسانی اے رگامء زلفانی تاب شنزیت -۹
- 34 دل ہزار نازیں تو کپے یاداں -۱۰
- 36 چوڈریں مردمء کماندار انت -۱۱
- 38 پلٹیں بالادء شوکیں ڈیلء سمر -۱۲
- 41 تو کہ دستے سرء سمارت نہ گت -۱۳
- 43 تئی زہیرانی رگامیں بے گومء انت -۱۴
- 45 دوستء مہگونگء چو تماشاہ کنگ -۱۵

- 47 -۱۶ جی منی دوست ء جی دلبر
- 50 -۱۷ بل نے وت ء راوہد ء تمر دیں فرعوں کنت
- 52 -۱۸ مھرمی گپاں منی باور بکن
- 54 -۱۹ واہگے، عہدے، امانے گوں بکن
- 56 -۲۰ ماہمائیں مہر ء آس ء ستلگاں
- 58 -۲۱ نہ مننتہ برانزدلانی، نہ فکر ء سامانے
- 60 -۲۲ آ دوستاں کہ دل ء چے در کنائیں
- 62 -۲۳ منی چکت
- 66 -۲۴ چماں وتی دوچاں تئی و اباں کناں بندگی
- 68 -۲۵ گو سنگیں بارگی ء احوال ء مکن
- 70 -۲۶ گو مے ء پڑوشاں زہیرانی سگت ء جل کسے ء
- 72 -۲۷ دز بندی
- 73 -۲۸ گمشدہ
- 74 -۲۹ کارگل سیکٹر
- 75 -۳۰ کوہنیں نظمے
- 77 -۳۱ بے سر ء راہیں آزماں مرتگ

- 79 - ۳۲ بہ بند چادرِ لمبہ ء دیوانگ ء ہبراں
- 81 - ۳۳ نزا ناں
- 83 - ۳۴ پلن ء کنگ کنت ہوار ء دوستی
- 85 - ۳۵ گلاب ء وشبوہاں رستہ کلوھے
- 87 - ۳۶ گوں نور محمد بمشتی ء ارداہ ء ترانے
- 90 - ۳۷ مہر
- 92 - ۳۸ دور ماں کوہ ء پشت ء
- 94 - ۳۹ دوستے ء نام ء کلوھے
- 96 - ۴۰ آ کہ دلانی کلن ء توک ء جاہ گرانت
- 99 - ۴۱ دل ء وتی تش تشیں اے ٹکر
- 102 - ۴۲ حمید شہید ء نام ء
- 104 - ۴۳ ماس
- 106 - ۴۴ دز بندی
- 107 - ۴۵ آسر
- 111 - ۴۶ سنوتے
- 113 - ۴۷ سنوتے

- 114 -۴۸ سد سلام باتیں پر تراپی ریگ
- 115 -۴۹ من ء پہل کن گلزمین
- 120 -۵۰ تئی حاکمی فرمان ء ہے پیم کنگ بیت
- 122 -۵۱ انچو کہ گلیس مند ری آں تئی بوگ ندیتگ
- 124 -۵۲ جی منی میر ء شنک ! جی تمبہ ء آپواریں گو نگ

- 127 لہتیں رجانک چہ علامہ اقبال ء
- 128 -۵۳ پیریں بلوچ ء پنت پہ وتی بچ ء
- 131 -۵۴ پداچہ پلانی رژن ء تلان کوہ ء لداں
- 133 -۵۵ ٹکرے

دو دانک پہ کوکرء

بندات ء چے منی یک مزنیں نزوری یے است انت کہ وہدے من ء
 سنگتے کارے ء گشیت ، گڈامن ہما وہداں ”ہنو“ کناں ، نل کہ ہے کار منی
 دستگ ء بوت ہم مکت - بزاں من ”اناں“ گت نہ کناں - ڈاکٹر فضل خالق ء
 رامن چہ ۱۹۸۹ء ء سچا کاراں - جوانیں شاعرے ، شریں رجا نکارے ،
 کسمانک نویسے ، شریں سنگتے ، دوستے ء چہ دوستاں مستریں ہبرایش انت کہ
 آیک مزنیں انسانے - نی یک پشیں بلاھیں مردے ء گپ ء پروشگ
 انچائیں گتے و نہ انت ، کم چے کم منی پیہیں مردے ء ہست ء نیت کہ من
 انکار بکناں ، شری آ ”کوکر“ ء باورا چیزے نشتہ کنگ ء گزانیں کار چیا مہیت ؟

اے ڈاکٹر فضل خالق ء شعرانی دومی دپتر ”کوکر“ انت کہ منی دیم ء ایر
 انت - من اے سے چار رنداں ونگ - بلے ہر رند ء من ء انچوگمان بیتگ کہ
 من ایشی ء نوکی وانگ ء آں ، اولی رند ء وانگ ء آں - ہر رند ء ایشی ء نظم ء
 غزلانی بنداں پمن گشے مانا ء مطلبانی نوک نوکیں در پچ کنگ انت - مثال ء
 صبر ء اے غزل ء لہتے بند کہ

سہ ماہکاں پر تو کنت ودار گس ء

تو وت ء یک دمانے بیار گس ء

چو ترا شمشت دہر ء غماں

انچو مارا شمشتہ یار گس ء

یکے ء گشت وتا پے واستا

کہ من ء بس نیت پگار گس ء

لہتے انچیں بندانت کہ اشننگ ء گوں دل ء ایر کپ انت۔ ء تا دیر ء

مردم ایشانی سھر ء چے وت ء کشت نہ کنت۔ پر چا کہ ”گس“ یک باز مانا ء

مطلب داریں لبزے ء انسانی زند ء تہ ء مز نہیں بستارے داریت۔ گوں ودار

بیار، یار ء پگار ء ردیف ء انچو ہمدپ انت کہ مردم ہر رند ء بو انیت، بار بار

بو انیت، لذت ء تام ءے ہلاس نہ بیت۔ منی ہیال ء اے بلو چچی ء شر تریں

غزلاں چہ یکے۔

بُر ز ء نقل کتگیں بنداں چے اے بند کہ

یکے ء گشت و تا پے و استا
 کہ من ء بس نیت پگار گس ء
 اے یک انچیں بندے کہ ایشی ء تہ ء شاعر ء مئے زندمان ء یک
 بلائیں راستی یے پدر گنگ ء پیش داشتگ۔ مرچی ماوتی چپ ء چاگرد ء چمتاں
 چست بکن ء بچاریں تہ مارا ہر نیمگ ء بے روزگاری، غریبی، تنگدستی ء بزکاری ء
 ہر وتی زند ء آسمان ء سر ء گندگ ء کاینٹ۔ مرچیگیں گرانی ء مارا چکپر وش
 کتگ، زند ء پند کتگ۔ یکے ء زہگ ناڈراہ انت، آعلان گت نہ کنت۔
 کسے ء پت وش نہ انت آڈاکڑاں بُرت ء نہ کنت۔ کسے وتی واہگاں پورو
 گت نہ کنت ء برے برے چوش ہم، بازیں گسان شپ کیت بلے شام
 نیت۔ نی اگاں یکے وت ء مکشیت، چے بکنت؟

ہے درگت ء ڈاکڑہتی یک نظمے ”منی چک“ ء تہ ء گشیت۔

”منی بابا!

قلم آرتگ یا لینیٹی بوٹ؟

کتاب ء بستہ چونین انت؟“

انا گاہ ء زبان ہُشک بوت
 ء چمناں ارس تر پل بوت
 دل ء آہ ہم وتی داشتوں
 پہ زورے ء پہ نگرانی
 لڈیناں ثانی ء پوش ء
 ء پادا آیاں چما جاہ ء
 پدا پہ ہلوتی گشت ء
 ”منی بابا! منی بابا!
 مس زاناں دورا نچین ء
 تر اربس نبیت تنخواہ
 گرانی انت ء غم باز انت“

مئے زمان ء مرچی ہماہال انت کہ اگاں یکے مارو کیس دلے داریت
 تہ آلم ء آنی دل چھیت - مرچی مئے زندمان وتی تباہی ء بربادی ء گڈی
 سیمسراں سرانت - مئے ورناء نو جوان، کسانیس، مزنیں بازیں کسا سے ء

ہیروئن، تریاک، نشہ، ایدگہ چیزانی آماج انت۔ وڑوڑیں نشہی گولی، دگہ
 درمان مئے چہمانی دیم، پودنی، ڈول، بہا بنت۔ یک چکے، ہم پست کلدار
 بدئے، دیم دئے، آدماں، پڑی یے یادگہ نشہی چیزے کاریت۔ مردیناں و
 بل، جنین اوں ہیروئن، تریاک، شیکاں گول لیب، انت۔ ہمے چیزے را
 ڈاکٹر فضل خالق، وتی شاعری، آدینک، تہ، مارا پیش داشتگ۔

شے تئی غم، نباں پہ داغاں کم

حانی تریاک، شیکاں لیب، انت

افسوس، ارمان، گپ ایش انت کہ اے دُرستیں ہرابی مئے چہمانی دیم

، بیگ، انت۔ ہیروئن مئے دیم، بہا بیت۔ تریاک مئے دیم، کشگ بیت

بلے گشے زانہ مارا، پراہ نیست۔ ماہواریں بیگانگی یے زد، اتلگیں۔ مئے

گوش، گر، چم کور، زبان گنگ انت۔ ماہچ کہ ہچ نہ گشاں۔ وتی مارگاں درشاں

نہ کناں۔ وتی نسل، راوتی چہمانی دیم، تباہ، برباد بیگ، گندگ، آں بلے

بے تواریں گڈا پرچہ ”کوکر“، شاعر مہ گشیت کہ

نہ منتہ برانز دلانی، نہ فکر، ساچانے

ادا تو ہر کس ء گندے، گشے آ حیوانے

اے زند بستگیں آپے چہ قرناں اوشتا تک

ایشی زرانک نہ سیٹے ء ناکہ تاوانے

مرچی انسانی قدر شنگ ء هلاس بوتگ انت۔ دوستی، براتی، سیادی ء

عزیزی ء درگت ء جنگ۔ مرچی ڈر ہیں رشتہ، مہر ء وفا، دوستی ء هُبت گون زر ء

همگزیچ انت۔

ہماکار پیش اللہ ء گتہ شر

ہماکار ء مروچاں زر کنائیں

یا اے بند کہ

نوکیں دہر ء نوکیں دوداں ، ہیراناں

زر ء سر ء گزی ہم جلوہ گرانت

لیڈر ء رہبر قومانی جھکیر، نما سندرگ ء مند ی انت۔ آباہد کہ راج ء قوم ء

حقانی پلہ مرز بہت۔ آہانی حقانی چکیروک ء دیانوک بہت۔ بلئے مئے گوراہبر

چپ انت۔ مئے سادگیں مہلوک ء ہر وہد ء کہ وتی لیڈر ء سروک در چنگ انت،

گوں ہزار اوست ءِ اُمیت ءِ ووٹ داتگ ءِ سو بین کتگ انت یا کہ اسمبلیاں
 دیم داتگ انت گڈا آہاں اے بیچارگیں مردم انچو شمشگ انت کہ رند ءِ ایشانی
 ترانگ ءِ اوں نہ کپتگ انت۔ آہان ءِ بس وتی مطلب ، مقصد ءِ نپ ءِ
 فاندھاں کار بیتگ۔ بیچارگیں مہلوک ءِ برے پہ ترپے آپ ءِ نلگ جتگ ءِ
 برے پہ بجلی ءِ لین ءِ داستا تہاری ءِ کور آس دیستگ بلے سروک....

شموش راج ءِ ءِ تولاپ ءِ بیچارین!
 ہے گپ ءِ منی رہبر کٹنائیں
 یا کہ

اے منی رہبرانی کردار انت
 ماپ بنت پیسہ ءِ بچیل ءِ سر ءِ
 منی نز ءِ لہزانگ ءِ ڈرستاں چے شر تریں شری ہمیش انت کہ آوتی
 عہد ، زمانگ ءِ چاگرد ءِ پیشدار وکیں آدینکے پیت۔ گوں وتی دور ءِ زند ءِ
 ہمگر نچ ءِ ہمدپ پیت۔ وتی چاگرد ءِ ہر شری ءِ ہبرانی ءِ پیشداری ءِ بکنت ءِ
 نشان بدنت ءِ۔ ڈاکٹر فضل خالق ءِ شاعری اے تم میں لوٹاں پورا کنت۔ آئی

زندگی وتی زانت ء چہماں گوں چارتگ ء مانا داتگ۔ آئی شاعری سیاسی، سماجی
 ء استحصالی زندمان ء چست ء ایراں گوں ودی بیت۔ پمشکہ اے شاعری ء
 وانگ ء چے یک جدوجہدے ء مارشت ودی بیت۔ اگاں کہ ”کوکر“ ء وتی
 شاعری ء تہ ء وتی زندمان ء گیشتر انچیں تک ء پہناتاں پیشداریت کہ اے زند
 مان ء نزوری انت، عیب انت بلے پداول آپر اُمیت انت ء چہ زورا کاں نہ
 تُریت۔ آئی ء اُمیت ء دامن گپتگ ء یک انچیں روچے ء ودار ء انت کہ
 وہدے مئے زندمان ء چمننی دون بیت۔

ہلے وت ء راوہد ء تمردیں فرعون کنت
 مئے پیہیں سر مچاریں گنوکان ء چون کنت
 ء گڈسر ء گشیت کہ

ہنو، من وداریاں، نہ ہما ساعتاں فضل
 کینتیں ء بخت ء نستگیں چمننی ء دون کنت

یاسین مجروح

جیونی (بلوچستان)

4 ستمبر 2002ء

منی دوئیں چاریں گپ

آپسے بریگاھے ات۔ دیگر کزا۔ آسمان ساپ بلے مولم ہا
 یات نبیت کہ سبھی مردم کے ات بلے من ء آدم پہ دیم ات ایں۔ اے
 چم وتی دیم ء ایریں بلوراں یکے ء سک ات انت کہ انا گہا آئی وتی
 گرت انت ء منا چارات ء۔

”تو کو کر ء بچار ء چیزے نبشتہ بکن ....“

کو کر ء نام ء اشلنگ ء منی چم آسمان ء شت انت۔ ساپ
 آسمان .... کو کرو تی جاہ ء شینکے ہم پرے سہت ء نیست ات۔

”آسمان ء چارے .... جمری کو کر لاناں .... منی شیرانی جمکد
 کو کر انت .... من کاراں ترادے آن یے بکندے ء چیزے نبشتہ بکن
 ”چے نبشتہ بکن آں .... من کند ات .... تو مز نہیں شاعرے

وہدی من دانک سرجم نہ گت کہ سبھی ہمراہ ء درائینت ....

”بہار! اے دروگے و نہ انت“

گشے زانا آرا سکینے رست۔ ”اگاں دروگے تو دروگ بگوش یے۔

من ترا دروگ ء بندگ ء نہ گوش آں۔ تو ہر چیز نبشتہ بکن ءے، من ء

بچ تہ روز نہ بیت....“ آئی درائینت ء پادا تک۔

دما نے رندا تک تہ آئی دستاں یک رجسٹرے ات۔ آئی شیرانی دپتر

’کوکر‘

من زرت ء زان ء چیر ء ایرگت ء پداما دو کمیں بے تو اربوت ایں۔

بلے ہمے سینی سنگت ء او پار نہ شت درائینت یے۔

”بہار زان ء چیر ء ایرگرت یے۔ زان سر ء ایر یے کن نا....“

”نوں بہار ء مرضی انت.... ہر چی ءے چیر اکت، بکنت یے

....“ آئی درائینت۔

زی ہما وہداں کہ بازیں بند ء پادا گی ء منی جان ء تما میں آزا پُرشنگ ء ژند

ء ژول ات انت۔ پادانی چونگی ء بگرداں سر ء نپت ء ہر چیز دردا ات۔ تہ مناسما

کپت کہ بکالی چوں گر آن انت۔ پہ کلدارے ء پودنی ء پہ دو کلدار ء پوپل ء

پہ چار کلدار ء بسکوٹ ء بہ بند ء پادا.... بہ بند ء پادا۔ پریشکہ منی خیال پہ آئی

اے شیر ء شت۔

شائے کن یا گنو کیس عاشقے
 وہد، مارا تو چو بکال ء مکن
 منی دپ ء در آتک، چنکہ راست گوشتگ آئی ء۔ راستے کہ گنو کیس
 آشک ہم چہ ساریں بکال ء شتر تر انت۔ چمد اا منی خیال پدا کو کر ء نیم گاشت
 انت کہ مروچی سے ماہ ء گیش ات یے کہ منی پتیزکان ات ء منابکالی ء اے
 موہ ندا تگ ات کہ بچاران یے۔

مرچی مناسی رندا انت کہ من کو کر چارنگ بزان ونگ ء نوں
 ہیراناں کہ آئی دومی ٹھکم ء چوں پیلہ بکن آں.... کہ چیزے نبشتہ بکن....
 چے نبشتہ بکن آں۔ منی ہیرانگی ہمیش انت۔ منی دیم ء دو چیز چود یوال
 ء مک انت یکے، منی ء آئی دوستی۔ من اگاں آئی شیمزانی بابت ء بگوش آن کہ
 کدی کدی آئی ماں شازی ء آزما زکاری کتگ دروگے ونہ بیت بکند ات۔

مسک آتاریں بریکاں لیب ء انت

گوں وتی منگلیریکاں لیب ء انت

اے شیرِ ءِ تہا پہ جوانی آئی آزما زکاری کنگ۔ ءِ منی گپ رزنہ بیت۔ یا
اے بابت ءِ بازیں دلیے ہم دیمہ اتک کنت ثنا بگند ات۔

ہنو ، من و داری آں پہ ہما ساہتاں فضل
کنیت انت ءِ بخت ءِ نستگیں چمبئی ءِ دون کنت
و داری پدا کجام ساہت ءِ۔ آئی آگ ءِ پدا نستگیں بخت ءِ چمبئی ....
اُف، چمبئی ءِ یک رندے گوں دونی ءِ بگند۔ مردم ءِ دل پہ زور گر بندیت۔
ءِ دومی دیوال ایش انت کہ کم بخت نئیں شاعری ءِ راوت ہم یک
زبانے ہست۔ آوت گپ جنت۔ آوت وتی شر ءِ گندگ ءِ گوش ایت ءِ پدا
بے ریائی ءِ گوش ایت۔ وتی چاگرد ءِ وتی گشوک ءِ زانت ءِ سر پدی
آں زاہر کنت۔ اگان من بگوش آں کہ

مارا دنیا تیل بہ سند ایت چہ وتا
تو پخشیں ظلم ءِ منی لالہ مکن

اے بازہراہیں یا سکتیں ہراہیں شنیرے۔ ایشی ء تہا وزن نیست۔
 ایشی تہا مکسدیت نیست۔ یا من ہرچوں اریجن آن یے، شیئر و ت اے گپ ء
 جنت کہ بہارتو چشیں زلم ء مکن....

منی گو شگ ء مومل ایشی انت کہ شاری ء ہراب ء شر گو شگ وتی
 جند ء زانت ء پد رنگ انت کہ من چنکہ آپ ء آل۔ پداد گہ گپے اے ہم بیت
 کہ ہما شیئر منی نزیک ء بے مکسد انت، سبک انت، ہورک انت، بلے دگہ
 براتے ء نزیکا پہ مکسد، گران ء چکار.... چیا کہ نوں مئے چا گرد پیشی ناواندھیں
 چا گرد نہ انت۔ اے چا گرد واندگ ء زانندگیں چا گردے۔ نوں گیشتر
 مہلونک زانتکاری ء پیلم ء نندوک انت۔ چشیں چا گرد ء منی وڑنیں نابزانتے
 شیئرے ء شر ء گندگ بگوش ایت ء وتی زانت ء زانتی ء گیشتر پد رکنت۔

ہاں آئی شیئر منی جند ء دوست بنت یا نہ بنت۔ اے درشان دگہ
 گپے۔ مسال ہبر ء گوش آل کہ اے شیئر منا باز دوست بیت کہ
 دل ء لرزگ چے پیہیں رنگے کاریت
 چے پیہیں باریں تئی دست ء کلوھے

یا اے شیئر مناد دوست نہ بیت کہ

چہماں وتی دوچاں تئی وایاں کن آں بندیک

لبزانی جزاں ساراں مس گالاں کن آں ندریک

گپ نادوستی ء اتک تہ یک دگہ گپے شمارا گوش آں -

من ء آ مہر ء دوستی ء باز نزیک ایس - پریشکا ہم من آئی شیئر اں شر

بگوش آں، منی جند ء راہنچوش بیت کہ من وتی شیئر اں شر گوشکا آں یاوتا گلائیگا

آں -

اداں من یک گپے دگہ ہم دیما کار آں کہ آئی وتی فکر ء خیالے ء وتی

بیچارے - آدگہ کس ء ستر نزیک بہ بیت - رنگ زورنگ و وتی جاہ ء گپ

زورنگ ء ہم ساڑیک نہ بیت - چوش کہ من چینکہ رنداں گوشنگ کہ رم بیت یا

لچھہ بلے بلوچی زبان ء بن رہند ء خیال دارنگ الھی انت - بلے آئی خیال

انت کہ رم ء و الھی بیت کنت بلے لچھہ ء یا شاری ء اگاں بن رہند ء لہتے

جاہاں یا لہتے لبزانی بابت ء خیال دارنگ شاری یا لچھہ ء درشانی ء گرانی ء مشکل

پیداکنگ یا خیالانی درشان ء شائستگی ء در آیک ء نیلنگ انت -

دوست تئی دوریانی سٹیں کہ
تیوگیس شہریں چولدے ڈؤل ء

یا

عرشی فرشتہ چاراں مناروک روک ء دُرس
آ کہ زبادیں ڈیل ء منی زان ء واب کنت

انگریزی یک لپئے Choice Letter کہ من آئی بلوچی نام
آ دوستی کڑنگ کہ آئی تہا ہر کس وتی آباں دوست کنت ء آئی نہاداں گش
ایت۔

اے لیب ء ہم منی ء آئی پسند ء ناپسند جتا جتا انت۔ مسال ہبر ء آرا
"R" ء آب دوست بیت منانا دوست۔

آپہ "N" ء تلوس ایت من پہ "L" ء زراں، یا "M" ء ہنچوش
روپ ایت چوشر بیرمچ بری ء و ہداں گور پات ء نوزیکا کپنگ کیں ناہ ء نہ روپ
انت بلئے من وتی نوزور کیں دستاں پہ "S" ء شہار دئے آں۔

بہر حال ڈاکٹر فضل خالق ء منی تب ء جتائی ء ابید ہم کدی کدی آئی

منی دل ءِ گپ وتی شازی ءِ تہا جنگ ءِ مناسو کلو داتگ۔

بچار بہار تو گوشت نہ کتگ بلے من گوشت کہ

”بیاغہ چکندی زیرے شنگیں۔ عمرے ءِ تامروت بہار گس ءِ“

من شاعرے آں آ منی دل ءِ گپ ءِ جنت تہ مناسا گپ ایت کہ آئی

شاعری ءِ تہادگہ باریں چینکہ ءِ دل گپ جنگ ،

گونڈیں زند ءِ دیستہ ما کہ بازیں دوست

جند ءِ کاراں شر کننت ءِ راہ گرا انت

ءِ ہمے آئی شاعری ءِ شری انت کہ گیشتر مردم اے شاعری ءِ وتی دل ءِ

دار ایت۔ بلئے ڈاکڑ ءِ وتی دل من ستک گوش آں کہ آئی ڈوبر ءِ نہ انت۔ ءِ

آوتی دل ءِ شوہاز ءِ کدی منی کدی تنی دل ءِ گون جنت ءِ ”گمشدہ“ ءِ پٹ ایت

پول ایت۔ ءِ ہمبلاں ءِ پرے شوہاز کاری ءِ ہمراہ کننت۔

کسے ءِ بیچ گار بیت

کسے ءِ گہار بیگواہ

کسے وتی مات ءِ شوہاز بیت

کسے پہ پتہ اتگ ء تاج کنت
 بلے بیا کہ منی دل ء سرء
 یک بورڈے لگ اتگ
 ”گمشده“

اڑے فضل....! تو وتی دل ء شوہازگ ء ہاتر ء اے سر جمیں زندمان ء نکش
 مئے دیما آورنگ و ا.... پنج ء گاری گہار ء بیگو اہی۔ پتہ مات ء شوہازگ۔
 ماہم چونیں زندمانے ء ایں کمیں بیچار لوٹ ء بس۔ ء فضل ء شائری ء تہا مارا
 اے بیچار ء سکین شریں گونگے ء رس ایت بلے

وہدے کسے مزانت قدر ء اش

دیدگانی شلگ و بریکار انت

آئی کوکر ء تہا ہما شیر کم آرتگ انت کہ آہانی تہا بازیں من اشلگ

انت ء دوست کتگ انت یا بوتگ انت۔ بگندیے آئی وتی دگہ کتابے ء ہاترا

ایرگرتگ انت بلئے ایشی دیجا ہم من بلوچی اکیڈمی ء واگداراں اے گپ ء

سوگہ کن آں کہ آکو کر ۽ دو وار چانپگ ۽ بست ۽ بند ۽ ہممنگی بکن اُنت۔

غوث بہار (اور ماڑہ)

30/06/2002

ماہکاں پر تو کنت ودار گس ء
 تو ت ء یک دمانے بیار گس ء
 و

پہ حسد میتگ ء خمار بہ شل!
 دل طلب کنت چتو ملار گس ء

بیا ء بچکندی زیرے شنگین!
 عمرے ء تا مروت بہار گس ء

تنی غم ء تب مدام سلامت بات
 یکے لوٹ ئے ء کنیت ہزار گس ء

مرگے زندے وت ۽ ریناں من
 ساعتے بیا ۽ تو بدار گس ۽

موتک بیت عاشقانی دیواناں
 پہ کہیب آکہ بیت کرار گس ۽

چو ترا را شمشت دہر ۽ غماں
 انچو مارا شمشت یار گس ۽

یکے ۽ گشت وت ۽ پے واستا
 کہ من ۽ بس نیت پگار گس ۽

دل گنوکی ۽ مئے سروگان انت
 چے کشت مار شپ تہار گس ۽

ہنو ، چوکاں ہمک کبیر ء بن ء
 نیست کہ مارا درد وار گس ء

چونیں وہدے فضل ترا گپتہ
 روچ رحمانی بوت ئے گار گس ء

o

مسک آتاریں بیکاں لئیب ء انت
گوں وتی منگلیکاں لئیب ء انت

شے تئی غم ، نباں پہ داغاں کم
ہائی تریاک ء شیکاں لئیب ء انت

آشمتنگ چه آگ ء کنول ء
ہشتہ چیکو ء چیکاں لئیب ء انت

سُرنا باز انت بلے گنوک ء بچار
آگوں بیکاریں پیکاں لئیب ء انت

چو ہما کو رء حضرت موسیٰ ؑ
سیر لاپے شد یکاں لئیب ؑ انت

میر ؑ ٹھگتی ؑ گند ، خمار چم ؑ
زمیں دستانی لیکاں لئیب ؑ انت

تبد آس گواریں دنت زہیران ؑ
زند بے غم شریکاں لئیب ؑ انت

دوست ءِ کہ گپ ءِ گال گتہ
پٹاں سر پگ بے یال گتہ

کنو شاں شمشتہ جند وتی
زلفاں کہ دیم ءِ بال گتہ

ماہ بوت وتی راہ ءِ گسر
دست ءِ کہ لال ءِ ٹال گتہ

مارا آ بکشیت کلواہاں
ماہیں گل ءِ ربال گتہ

شنگ انت درہیں ہلک ء ہبر
 دل مئے گل ء دز مال گتہ

من چہ گل ء مُرتوں فضل
 نازک تب ء جنجال گتہ

لنفاں گلاب کنت وتی چماں شراب کنت
دلبر کہ گجگیں مہراں چندیت ء تاب کنت

تئی دلکشی ء واہگ ء مستیں کرامت انت
دل سینگ ء گدان ء کہ چنگ ء رباب کنت

عرشی فرشتہ چاراں من ء روک روک ء دُرس
آ کہ زبادیں ڈیل ء منی زان ء واب کنت

نیا د ء تئی نوان نہ تلتہ دل ء سر ء
بیاموسمانی تب نوں من ء سک عذاب کنت

قاصد ءِ گوں آٹھل ءِ ناز ءِ کنت
وت رواں بلیکیں مئے لہاز ءِ کنت

دیم ءِ لُج کنت ءِ دیم ءِ ترین ایت
من کہ دیم ءِ نبال شہاز ءِ کنت

ہر ہما ساعت ءِ ترپنت ءِ انارک
مھرماں ہلوتے مئے راز ءِ کنت

میتگ ء درکپیت سواد ء کہ
 آوتی واہ دار باز ء کنت

ٹیلیفون ء ” ہلو“ ء ہیسکاریت
 کوئیں یاتے پدا آ ” تازہ“ کنت

اے فضلؔ باریں کے نزرگت کہ
 کافرین دہرے ء نماز ء کنت

انچیں وہدے

انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو
 انچیں روچاں کہ دز مال ء تئی بست باں
 انچیں پتگ کہ پندول ء گچ ء کپاں
 انچیں ماہاں کہ جیگ بند ء لونجان باں
 انچیں سالاں کہ شار ء دے ڈک تو
 انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو
 انچیں وہدے کہ موسم زہیری بخت
 انچیں دورے کہ سہب ء سمین چاڑکنت
 انچیں عہدے کہ دنت بے توار ء زبان
 انچیں پاسے کہ وت منزله سر بخت
 انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو
 انچیں راھے کہ اوداں مسافر مروّت

انچیں کوھے وتی دولت ءِ چیر دنت
 انچیں آپے کہ پہ درورے نام بیت
 انچیں آسے کہ متاگ ءِ درائی بدنت
 انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو

پما دردانی شانل ماں پٹ ءِ سر ءِ
 پے اوستاں نپس گیری ءِ واگے
 پے نام ءِ کدی تو اوں سنگسار پے
 پے واماں بہ زر ءِ بلے واب مہیت
 انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو
 شپ جتیں زندگی ءِ را رژنے رسیت
 دلپدریں کپوتاں اوں اومان بیت
 پلن باغ ءِ تہ ءِ پہ گو مے سمبھنت
 مے دوئیں دل پہ یکجائی ءِ تلو سنت

انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو
انچیں وہدے تو بیا کہ من داراں پتو

o

ارسانی اے رگام ء زلفانی تاب شنزیت
بے چاڑیانی زیر چوکہ رباب شنزیت

مہرانی دژمنناں کہ دوز واہی گرتہ کارے
مئے ترانگ ء جہان ء تُرسانی واب شنزیت

تہرے گنوکی ء دنت ہر دیں بزانت کے
تنی مَر مریں بدن کہ مرچاں گلاب شنزیت

بے ساری ء ہڈا بند بے سار بیا بکن کہ
زِر چمیں دیدگاں تنی مرچاں شراب شنزیت

وائے مئے واہگانی ، بے سو بیانی منزل
 بے مہریانی موسم عہدی عذاب شنزیت

عمری گناہ گار ء لذت کہ ماں گناہ انت
 آئی ہنیال ء مژدہ مستاگی داب شنزیت

دل ہزار نازیں تو کپے یاداں
ہاسی پلٹیں سر شپے یاداں

آس منی مھتا جیس تب آگی جیت
ایوک آ نندے تو چپے یاداں

تو سمین ہردیں راہ گئے ، چانگو
گوں وت آ بیارگوں ڈر دپے یاداں

دُتکی نادے ، چوں پہ گوگائی
 یاوتی پنگ ء گوں گوپ ئے یاداں

دات من ء تاوان میتگ ء جند ء
 کہ من ء داگ ایت بے نپ ء یاداں

چو دریں مردم ء کماندار انت
زندگی موسمانی چمدار انت

چہ وتی جند لوٹیت آزادی
دل پُشیں واہگ ء طلبگار انت

تب نہ کنت اینچکا ادے ننگ
سچ مرچاں گُشے کہ مالار انت

ہر دیں کے مزانت قدر ءِ اِش
دیدگانی شلگ و بیکار انت

ہر کسی چم ہمائی ءِ سکت انت
آپہ بختاوری ءِ نامدار انت

سیت ءِ تاوان دُرس قبول انت تئی
تیوگیس زند ءِ مارا اکرار انت

(ق)

مشکل انت پہ فضل بہ بیت چیزے
جند ءِ ساہگ کہ اول سر ءِ بار انت

پلیں بالا دء شوکیں ڈیل ء سرا
عاشق ء زندگی دپیل ء سرا

تومراد بکش مارا ناکام ء
عمر ء رستہ تشکے کیل ء سرا

پہ زمین زاد گاں زمین شہر انت
تئی تب ء پل درنگیں چیل ء سرا

وہد مردان ء موسماں چاریت
بخت شہزیت نود اسیل ء سرا

ہر کسی مرضی انت کہ شرط بخت
کے مور ءِ ءِ کسے پیل ءِ سرا

تو چو پئے ، امانتی ءِ مہ رُدا
کیسگ ءِ نوکیں آبھیل ءِ سرا

(ق)

اے منی رھبرانی کردار انت
ماپ بنت پیسہ ءِ بچیل ءِ سرا

پچھ نیا انت حسام ءِ راج ءِ بچ
ءِ گنوک ندر بنت انیل ءِ سرا

گت پدا میتگ ء فضل بے در
 زانت ء کمیں ہما سبیل ء سرا

o

تو کہ دستے سر ء سمارت نہ گت
ما وتی چند چچاہ آرت نہ گت

ما سُچاں مدتاں چہ تبد ء جلاں
تو چہ زلفاں مئے گرم سمارت نہ گت

چہ تنی میتگ ء مس دور رواں
تو کہ دستے پمن شہارت نہ گت

دست نرست بس منی ہے کار ء
آسماں پہ تو جہل ء آرت نہ گت

ما چو سقراطؑ زہر وارت پہلے
 نام ۽ سوگند تی ما وارت نہ گت

گپتہ وہد ۽ رمیزاں انجھیں وڑے
 دُرسیں دوستاں مئے رنگ چارت نہ گت

○

تئی زہیرانی رگائیں ، بے گووم ء انت
زندگی چومور ء گونیں گندم ء انت

چندنیں تا کاں نبتگ من وتی
واہگ ء قصہ ہما، غم دروشم ء انت

وشین روچے تو کہ گشتہ ، کایاں من
بیا مروچی پتگ ء نیکیں جمعہ انت

بیا دل ء در پچ گتہ ماپہ ہنپ
بیا کہ موسم سا چتگ ء پُر نما انت

جی منی ترانگ کپات نئے ترانگاں
 بے وفا کہ بے وفائیں موتم ء انت

شاہ نہ بوتال ما، سرء گوست مرگے کہ
 ہنو، بلے بازینے ء گشت اے ”ہما“ انت

چار روج ء پیش مراتیں مرد ہما
 وہدے آ کہ چونصیب بد ”اجم“ ء انت

دوست ء مہلونگ ء چو تماشہ کنگ
 اے دل نئے زرتنگ ء برتہ، گواش ء کنگ

اے کہ ستکاں بدل کنت پہ کفر ء تب ء
 اے بت ء پُر کرامت مئے تراش ء کنگ

دل ہما کہ نہ جاہ ء وتی بند وارت
 اے ماں واب ء ہمانی گلاش ء کنگ

چاروہ سالیگیں بانورے گپت دیم پہ دیم
 چے کمالے مئے حلق ء کماش ء کنگ

مذہب ء قوم مئے چولگتہمال کتگ
مہگل ء نام اش اول بی بی عائشہ کتگ

اے منی دوڑ ء طالب کہ زانت ء زہر
چہ دست ء قلم شت ، کلاش ء کتگ

من مرچی عجب رنگیں ٹاھے جتگ
کہ منی دوستے ء ”دل تہ راشا“ کتگ

بیابچار ات چے پیمیں گنو کے فضل
بویے شتہ ء اُمیت ئے ماش ء کتگ

جی منی دوست ء جی منی دلبر

جی منی دوست ء جی منی دلبر
 شپ تہار ماہیں پہ ترا اتلگ
 تو ایتکی ء دز گہاران ء
 پلیں تئی بالاد ء چتہ پولنگ
 نے سمین لیے کنت گوگائی
 نے نیاد ء کنیت کوش ہونکیں
 چا پتنگ داب تئی تلسیں درداں
 مہرماں گرد ینتگ جواب جوریں
 بد وفائی ء آسر انت اے دُرس

جی منی دوست ء جی منی دلبر
 تو نزان ء کہ کے تئی دوست انت

تو نزان ئے کہ دز گہار انت کے
 موسیٰ تاماں لذتے داشت ئے
 تو کٹ ءِ رود ءِ سر پدے تنگہ
 عاشقی ارسان ءِ گشے سور آپ
 چہ ترا کہریں شپ گوں دیواناں
 مارینگ تاں بام ءِ چار ہڈاں
 ہنو بہ مل تو گوں ٹلیں بالاد ءِ

جی منی دوست ءِ جی منی دلبر
 تو وتی بالاد ءِ نہیے سر پد
 تو وتی جلوہ نہادیاں داتگ
 چہ منی عشق ءِ آساں دیرے
 دوستی ءِ مہر ءِ رھسراں دیرے

گوں بدیں وہد ء سکت دز گیرے
 شپ تئی درد ء روج تئی کو لنج
 پُر انت چه فکران تئی تانی ہنج
 نے پتو سہب ء بیگاہ پرواہ انت
 نے ترا وشیں یاد ہمراہ انت
 جی منی دوست ء جی منی دلبر
 جی منی دوست ء جی منی دلبر

تل ئے وت ء را وهد ء تمر دیں فرعون کنت
مے یتیمیں سر مچاریں گنوکان ء چون کنت

من دیم دیاں پر آئی ء نیکیں دعا یے بس
آبل کہ بد دعا یے پمن زہر ء گون کنت

اللہ ء شانے داتہ چتو ریں مے دلبر ء
روچے دوسد براں اے دل ء چاک ء ہون کنت

عادت نہ انت منی کہ من زنگ ءے جناں بہاں
ہر شپ مے عمر ء ہجگاں آہل کہ رون کنت

ہنو ، من وداریاں پہ ہما سا عتاں فضل
کیتنیں ء بخت ء ننگیں چمبئی ء دون کنت

مُہر می گپاں منی باور بکن
 مارا بندی تو وتی دلبر بکن

مے وڑیں پہ بے نمازیں کافراں
 ماں دل ء مہر ء مسیتے شر بکن

مے دل ء تحت ء پہ باشائی (۱) بہ نند
 شگر ب ء تاں مگر ب ء مہشر بکن

من پتو پُجیاں دل ء بند آلم ء
 رھسراں ہر پیم جہاں کہ چر بکن (۲)

”سَد کاں آس ء نہ تو سین ایت آس
کنگ ء چے کنگے تو در بکن“

تہد ء ڈکالاں نہ سکیت تب منی
یا مے ویراناں دے جمر بکن

آس ء کہ مہر نہ یستگ ماتے ء
ماتو ء مہر ء چتور باور بکن

دوست مے ہوشام ء سکیں موسم ء
نیاد ء کانگ مہر ء کنور ء در بکن

واہگے ، عہدے ، امانے گوں بکن
دلبریں شوکیں شگانے گوں بکن

ماڑی ءِ تئی جند سلامت بی پتو
پما مید بندیں گدانے گوں بکن

من کہ شستاہاں دل ءِ نگداں وتی
تو نگاہانی بیانے گوں بکن

مارا روچ ءِ برانزاں چوں سوتکہ ، بچارا!
رہگوزاں زلف ءِ نوانے گوں بکن

زندگی آلم دوبر تیجار کنت
تلملیں تران ء نکانے گوں بکن

تکہ زند ء ۽ ۽ وڑے بندی بکنت
ہنو، چہ پندول ء نشانے گوں بکن

”کنو لاں پھریز چو قرآن ء آیتاں“
۽ مئے مہراں مہروانے گوں بکن

تنی فضل سر گپت ہر دیں کہ چداں
تو دعا یے، شوک ء شانے گوں بکن

ما ہما نہیں مہر ءِ آس ءِ ستلگاں
 خم مئے چو کنور ءِ پیم ءِ بتلگاں

اتلگ نے تو ما تلارے پیتگاں
 رپتگ نے تو مادمان ءِ رتلگاں

اے و مئے بنتاوری ءِ بیت شمار
 میتگ ءِ پوری جنہیں تک اگاں

مسن بہشتانی تہ ء باں گردے ء
تو کہ شان نئے پمن مہرے جٹاگاں

منزل ء گپ ء کن ات چے جمبلاں
راہ گسر گرت تہ ہے سر ستاگاں

بیا فضل جُست گرچہ دنیا ء مروج
کے دو بہر یں دل دو رنداں ڈتگاں

نہ منہ برانز دلانی ، نہ فکرِ سامانے
ادا تو ہر کس ء گندے ، شے آجوانے

اے زند بستگیں آپے چہ قرناں اوشتاگ
اشی زرانک نہ سیتے ء ناکہ تاوانے

ماروچ کشگ ء استال ستر کہ آپیتگ
بلے نزانن من ء را زمین ء آمانے

خمار باڑہ ء نول انت تب ء دراهیاں
 تاچم ء کار ء نگنداں مس مہر ء ساچانے

جگر ماسوتلگ ء مہرانی آس بالینتگ
 بلے نہ واگے رستگ ، نہ نیاد ء دیوانے

آجند ء درداں وتی نیم ساہ ء مُرت نکنت
 من ء چتور بدنت زند بکشیں درمانے

فضل تو پلانی زوہاں بگند ، ء چماں بونٹ
 دلانی کچک ء ھچبر نہ رست کہ ارمانے

آ دوستاں کہ دل ۽ چے درکنائیں
 وتی نیک بختیاں آسر کنائیں

اے وہد ۽ آرا بانزل پر ٹلتے کہ
 وتی چہماں پہ من انگر کنائیں

تو دوشی بوتگئے سردار ۽ لوگ ۽
 بے گپ ۽ تنی مہر کنائیں

تنی غم انچو زوراکیں چمن کہ
 من ۽ امروز ۽ چے یک گور کنائیں

تو بیا کہ تہی زہیرانی بلندہ
 پمن نا مہرمی مہشتر کنانمیں
 (ق)

بما کار پیش ء اللہ ء شکتہ شتر
 بما کار ء مروچاں زر کنانمیں

شموش راج ء غ تو لاپ ء بہ چاریں!
 بے گپ ء منی رہبر کنانمیں

دل ء منے تلشگ ء نیت بگند کہ
 بت ء پہ ارس ء تھوناں سر کنانمیں

گنوکیں اے فضل ماں کفر ء دہر ء
 پہ مہر ء مورقی یے شتر کنانمیں

منی چُک

مروچی شال ء چے اتکوں

گلیس کیچ ء

کسانیں چُکآں ہر دیں دیست

گُت اش کوکار

کے ء گُشت، ”پت انت اتلگ“

کے ء نا کو ء نام گپت

من نشتاں ایمن ء آرام

چہ بیگ ء ثانی ء ڈبی

در ء اکش ات ء بہروں گُت

پداوش اتک برآمد بوت، عزیزانی

کے ء جُست چُک ء گُت

کے ء برادر ء پُرس ات

کسے ءِ موسم ءِ پول ات
 زبان مگر ازی کار ءِ ات
 انا گاہ ءِ وتی چکت ءِ
 کش ءِ من نند گوں مارات
 پداپہ ہلوت ءِ سک سک
 منی گوش ءِ دپ ءِ ڈک ات

”منی بابا!“

قلم آرتگ؟ یا لیٹی بوٹ؟
 کتاب غبستہ چونین انت؟“

انا گاہ ءِ زبان ہشک بوت
 غچمماں ارس تر پل بوت
 دل ءِ آہ ہم وتی داشتوں

پہ زورے غم پہ نگرانی
 لڈیناں ٹانیءِ پوشاء
 غم پا دآیاں چما جاہاء
 پدا پہ ہلوتی گشتے

”منی بابا! منی بابا!
 من زاناں دؤرا نچیسے
 ترار ا بس نبیت تنخواہ
 گرانی انت، غم باز انت“

تچان، شست در، لذیب،
 دل، من، ذم، جز، بوتال
 کہ نوں، نچ، اول، منی، رستگ
 جہان، فکر، ال، چکار، یت

غم گرانی و گپ و جنت
غزانت مانا ارسانی
(بلے چہ و بدء باز ساری)

○

چمّاں وتی دوچاں تئی وایاں کنناں بندگی
 لہزانی جزاں ساراں مس گالاں کنناں ندرگی

پلاں ترا دیتہ ء وتی رنگ شمشنگ
 درین ء وت ء اوگارتہ کہ دیتگ ءے سرجیگ

روچے کہ مکنداں ترا ہال ء مکن جُست ء
 انچوش کہ بیت آپ ء ابید بڑگیں ما ہیگ

ذیک ء چیا گپ ء کن ءے او دلبریں دوستاں
 باندا تہمائی ء کہ بیت آئی ء مرچیک

اے واہگ ء سرظا ہری پد ر کناں خالق
 ہر دیں کہ جہان ء ماروان کس مہی دردیک

گوشگسلیں بارگے ء احوال ء مکن
مرتگاں یا زندگاں ہال ء مکن

درنیاہاں ساری ء تنی نیکیاں
پمن ء تو گیش جنجال ء مکن

آسمان پراہ انت بہ چکیتیں ترا
تو کپوت شاہینے ء بال ء مکن

بس ہمک شر رنگ ء نخراہ ء بہ سگت!
دل غریبیں ایندہ چیمال ء مکن

کہ بہارے سبز مکنٹ باغ ء دل ء
انجھیں اُمیتے پہ ڈکال ء مکن

شاعرے کن یا گنوکیں عاشقے
وہد مارا تو چو بکال ء مکن

مارا دنیا بلن بہ سندیت چہ وت ء
تو چشیں ظلم ء منی لالہ مکن

ایٹنکسیں سو جے دیاں برادر منی
چماں پہ غیرانی بنمال ء مکن

تو فضل نندے اگاں کیچ ء گلہیں
دلبرانی دلبر ء شال ء مکن

گو مے ء؁ پروشاں زہیرانی سگت ء؁ جل کسے ء؁
من ء؁ راتا نسریں زند ء؁ نہ رست بدل کسے ء؁

جہان ء؁ دپتر ء؁ ہرتاک تاک ء؁ پتک ء؁ بچارا!
چہ وہد ء؁ ساری ء؁ ہچبر نیت اجل کسے ء؁

من روچے سدبراں پہل ء؁ سرات گوازینگ
منی چوں راہ ء؁ بداریت مچاچ ء؁ شل کسے ء؁

زمانہ یلن ءے منی دیم ء؁ ہردماں بوشتنیت
خدا مکت من ء؁ راہ دیم ء؁ پل کسے ء؁

منی تو واب ء گوں دَز گہاراں دوشی چو گُشتہ
 ترا را واب ء گُردین انت پدا غزل کسے ء

دل ء و لوٹگ گپ ء بخت وتی گوں تو
 زبان بوتہ مدام دیم ء تئی ء ل ل کسے ء

دولبز نکشیں کماہاں پہ وہد ء پلگار ء
 دل ء خیال نبیت بلکن ء فضل کسے ء

دَربندی

سک نزورانت دید
 چوش من چجآه نیاراں
 زمین غم (ء) دلبرانی غم ء
 مئے عقل ء چشمک ء مہ کش!

گمشدہ

کسے پنج گار بیت
 کسے گہار بیگواہ
 کسے وتی مات ء شوہار بیت
 کسے پہ پت ء تگ ء تاج کنت
 بلے بیا کہ منی دل ء سرء
 یک بورڈے لگت اتگ
 ”گمشدہ“

کارگل سیکٹر

برات مرانت

چک مرانت

موتک بیت ہر گنڈا گوراء

او واجہ منی توہال دئے منء

جنگ ء چے گون؟ زوت بکش،

واری، غریبی مئے وڈیت

کوہنیں نظمے

اے مسکئے مہلبیں یا تانی و شیں ساعتِ

تنگہ گوناپئے

عبیریں گواتِ سارتیں پاد برمشانی زمینِ

پاد ایر گرتگ

دل اے استین چکیں چو برزئے بالِ انت

گلابیں واہگانی

تکئے گفانی میارئے جاگئے پوشاک کرز و کیس

جہانے انت، نشانے انت

وتی مہرئے اول دانکئے ہما کر پاس رنگیں برف

کہ برزیں چلتنئے پیمنئے

منی جانِ و رگئے بنداں کدی تپسینگئے سرگپت

تہ دنیاے منئے بگشیت

منئے کوہئے ندرہ دوست بیت کہ شاتلئے پر مہرئے پردردیں

توار عزیز میل و ساریت
منی ہشکا و گیس ڈیل و دگہ ساہ و توانے دنت

o

بے سر ءِ راہیں آزماں مُرتگ
مئے گلیں اوستانی جہاں مُرتگ

دل ماں ایوکیں زند ءِ بوجگ ءِ
چہ غم ءِ زوریں شرتگاں مُرتگ

کوہنیں لبرانی شات ءِ شاتکامی
گنگلیں بختانی پساواں مُرتگ

وہد ءِ امباز ءِ عُمر ءِ بے مزی
اوست ءِ اُمیت ءِ ساعتاں مُرتگ

مہر ءِ بندات ءِ وژدلیں شوہاز
چوکہ بچکندیں ماہکاں مُرتگ

راستی ءِ ھلن ءِ واہگ ءِ اوپار
گوں منی دوستیں ہمبلاں مُرتگ

خالق ءِ پُرس ءِ پر چیا دار ات
بے گو میں تِن ءِ آپسراں مُرتگ

بہ بند چادر ء لمب ء دیوانگ ء ہبراں
دل ء مکن تو کدی اے زمانگ ء ہبراں

ترا بہشت ء رسینگ تی گندامی ء
من ء را دوزہ ء بُرتگ اے زانگ ء ہبراں

تو کتے فکر بکن ، بلکیں چوش بوت نہ کنت
”ہمر پمائی ، مریت پتو“ ، وانگ ء ہبراں

وت ء من زانت ء سروک زانت ء آسمان ء بُرت
نبے زمین ء من کپتاں گوں شوانگ ء ہبراں

ہما کہ تخت ء ء بخت ء دوینیاں چپی کنت
چتور ہمارا گشاں دُرّ ء دانگ ء ہبراں

وفا چو کنگ ء شلیں ء مہر چو سوچن
شموشیت کے چتور انچیں ترانگ ء ہبراں

کے ء ہنیاں با نوری ء جہاں سہر انت
کے چوں نام دپ انت ہون شانگ ء ہبراں

ماو اب ء واہگ ء رودینگ ء گناہ گرتگ
کہ زند زندے نہ متنگ پہ مانگ ء ہبراں

فضل مروچاں نہ انت جند ء ساہگ ہمراہ ہم
بلے اے میتگ ء تالاں تی پا نگ ء ہبراں

نزانان

وہد.... جنوزامی اتلگ و ش اتک ء منی
 سمبھینتگ ءے ایتانی گیوار
 گوں سیاہ سیاہ ء لیگار یں گداں
 پہ بزرگی، بیچارگی ء بیوسی

فکر.... چوکلماٹے ء اتلگ پمن واہگی
 رتچیت وتی ارساں
 چو نو دی شلاں
 گوں تزن ء بزن، ہرشم آوری

درد.... چوکاڑے ء اتلگ دُزہبات ء بے غمی

گوں وتی داباں

گوں عطر اں عوز باداں

گوں نام گپتیں مہرمی عوش تہی

..... عومن دوز بجاں گاراں عھیر اناں

کجامی عگچیناں؟

جنوز امء، کلماٹ عیا کاڑء؟

○

پلے ۽ کنگ کنت ہوار ۽ دوستی
آپ کنت سنگ ۽ تمار ۽ دوستی

کنت آباد نوکیں دنیا یے پہ باز
باز ۽ گیت جیت کت ۽ کار ۽ دوستی

ایمنیں زرداں کہ بکشیت ، غم اگاں
گیش کنت سوز ۽ ملار ۽ دوستی۔

چمآں بندیت ۽ برے انچیں وڑے
کنت امب ۽ چو انار ۽ دوستی

روح ۽ کور آساں پہ ہوشامی پلّیت
 روزناہ کنت شپ تہار ۽ دوستی

ہنو، غم ۽ تبد آسین روجانی تہ ۽
 کنت ساہیل مہر ۽ شار ۽ دوستی

درد ۽ قیمت ۽ کہ زان ۽ شاہی کیں
 گیش بیت زانت ۽ میار ۽ دوستی

تو فضل اینکہ بزاں کہ تئی تب ۽
 بارت عہدی سُدھ ۽ سار ۽ دوستی

گلاب ءِ وِشبوہاں رستہ کلوھے
سمین ءِ بانزل ءِ بستہ کلوھے

پدا زندگِ بی ستمی کہ پتو
من ءِ گوں ، گوں گتہ مست ءِ کلوھے

دل ءِ لرزگِ چے تیمیں رنگے کاریت
چے تیمیں باریں تنی دست ءِ کلوھے

مروچاں باز ءِ قیمت انچو کپنگ
سد ءِ جاہ ءِ دیاں شست ءِ کلوھے

منی مرک ءِ درہیں ساماں تیار انت
برو دوست ءِ منی شستاء کلوھے

آدوست ءِ مہربان ءِ پے بدال بُرت
فضل تئی واہگ ءِ گست ءِ کلوھے

گوں نور محمد بمبپشتی عارواہ ترانے

مرچی من شملکین نمودارء تنی
 بے زبان، بزرگ، نشتگاں کنگی
 تنی زبان زورا کاں بن ء گو تک ات
 منے زباں جنجالاں کنگ خاموش
 تووتی ساہدات تنہا کی دیناں
 مادگہ طرزے زندگی بانینت
 زندگی منے چہ مردگاں بدتر

بیامنی ولجہ، بیا کہ بیاباتے
 بیاتپو بوپ ء گا لیاں شپیاں
 بیاتر اداراں دیدگاں ہردو

پہ تر از ورے دل و تہی داشتگ
 دل و تہی داشتگ تا نگہ تو بیائے
 بیا کہ شینا پ (۱۱) . سستک گیس جوراں
 پہ تر امر پتی زہیہ المہان انت
 سر گیس سب و ہوا نامہ ہر زہیہ بالادیں
 اندرے زارہ مر پتے انت پتو
 تنی قلات مورتی (۱۲) مورتی انت پتو
 کہ تنی بچاں پر و شتہ بے رحبند
 بیامنی ولجہ بیا کہ بیابا تے
 کائے غرند یگاں کن نئے سر پد
 زاناں تنی ارواہ انت چدا گستا
 چو بے زاناں کہ زندگ انت انگلت
 مورتی غر پد کن (۱۳) نیام رواہ انت

تانکہ تئی بچان ء مرط ء جنگ انت
 تانکن ء تئی راج زور ء چیر ء انت
 تانکن ء دنیا کینگ ء کست انت
 گوں تئی ارواہ ء منی عرض انت
 دو ء چار زانت کار ء خندان ہم
 راج ء تو بکشا ء کہ نلگیس سکت

(۱)

”بیا کہ بیا مرچی نو د سحر گاہ ء
 ماں پتاہان انت جڑانا گاہ ء“
 بیا منی ولجہ بیا کہ بیاہات ء
 اے منی چاگرد تئی ودار ء انت
 زوت کن ء بیا کہ باز بیوار انت

○

مہر

دلگوش گو رکجا بیت
 جنجال ء گڑ تیا ناں
 دل پر وشتگ و تیرگاں
 پہ مکر ء پہ ہنپاں
 ما کہ گناہ گاراں
 بے جاہ ء بے دواراں
 ہر روج غمانی حمر
 کائنت ء بیڑ دیا ناں
 (دستے اگاں پر شیتیں
 دؤرے ندنت کس چو
 آلم گو رائے بندیت)

اینکہ زاناں ہمبیل
 پہوال چونہ انت ہم
 ما کہ سزار غودوراں
 رنجِ بلا زوراں
 پہ مہرے آگنوکاں
 پہ مہرے آہد وکاں
 مہرانت کہ زندمان انت

دور ماں کوہِ پُشتِ ء

دور ماں کوہِ پُشتِ ء

روحِ گارِ بیتِ

او پارِ بیتِ

شپِ انسریتِ

پنلے مریتِ

چنے کدِ بیتِ

موتکِ ہمِ بیتِ

کسے پُرسیتِ!

نانِ ہونِ رنگِ؟

ماسِ غموارِ؟

دور ماں کو دے پُشتِ ع

شہمیت بام

شپِ عدلِ دریت

نلے سرپیت

چوگاں بیت

بالو بیت

کے پریت!

زئیل پُرسی؟

انساں سوگی؟

دوستے ءِ نام ءِ کلوھے

ماں تئی بادشاہی ءِ دُور ءِ تہ ءِ
 زاناں ننڊاں ءِ چاراں اے ویرانگاں
 زند ءِ موسم دراہ یک یک ءِ گوڑنت
 پما واہگ کے ءِ درابیت ، نہ بیت
 پما کے کجام باریں تلوار ءِ جنت
 مہر ءِ بندی کشت سانکلاں مہکمیں
 مئے دل ءِ ہر تما ءِ را گنگر کشت
 شادہ ءِ وشیاں چما مویج کشت
 مئے دل ءِ پل ءِ سند انت پُلاں دُرہیں
 کینگ ءِ کست ءِ چوڑ ءِ را برز تر کشت

قہر شان انت ء گوآر انت ہنور ء وڑا
 دل کے ء پہ کتے نہ کاریت تے
 ء بباد دنت غریبی وتی عزت ء
 عمر ء دلکشی پریت آس ء چراں
 ماں تئی بادشاہی ء دور ء تہ ء
 زاناں ننداں ء گنداں اے ویرانگاں
 زند ء موسم دراہ یک یک ء گو زنت

آکہ دلانی کُن ءِ توک ءِ جاہ گر انت
عشق ءِ راہ ءِ انچیں مردم ساہ گر انت

گؤنڈیں زندء دیتہ ماکہ بازیں دوست
جند ءِ کاراں شر کنت ءِ راہ گر انت

تو کہ ہرچی تنگ نئے، تنگ ! کہ دودیں ایش
ہرچ کپوک ءِ جند ءِ کش ءِ ہمراہ گر انت

نوکیس دہر ۽ نوکیس دوداں، ہیراناں
زر ۽ سر ۽ اے گزی ہم جلوہ گر انت

پیر نہ گیت ۽ نہ کہ خدا ۽ نہ کہ ولی
مارا شہر ۽ کاڑانی درگاہ گرانٹ

یل تو نہ چارے مارا ۽ مئے نام ۽ بے
مارا بی بی نام ۽ تنی پرواہ گرانٹ

شنگ انت ہبر بازار ۽ کہ تنی بادگیر ۽
دیدار ۽ یک شہمی ۽ پنجاہ گرانٹ

بچ نہ سگ انت زند ۽ کسانیں تبد ۽ جلاں
زان ۽ جاہ ۽ آکس کہ سر جاہ گرانٹ

وانگ ء بت ءے تو ہر جاگہ ءء ولجہ فضل
 زانیں تراکئی ، چونیں ، گجا بد دعاہ گرانٹ

o

دل ءوتی تئش تشیں اے ٹکر

دل ءوتی تئش تشیں اے ٹکر

کہ بہر بہر ءے پہ چنڈ چنڈ ء

چہ کُنڈ کُنڈ ء، پہ شنگ ء شانگی

من نر آرنگ

کاگ لپتگ ء واب گیتلگ

ہمشیں نوکی من دہر ء تل واد ء

رنگ لکشتیں غمانی جونٹ ء

کہ روت سستیں میار ء تھت ء

گول بیکسی ء مس گر ہناں بستگ

ہزار نیونے انسرینتگ

غمن پہ رزوائی یے ترہینتگ

سبک سبک ء آچنڈگ ء انت

سما ء گستاخیں واپے ء را آ نوشگ ء انت

بچار، گرائی ء کست ء کوکار
 دغا ء تنگ چمئی ء مزن گرند
 غریبی، واری ء گژن ء چیہال
 بدی ء بدوائی ء نرنڈگ
 چمے کش ء گراں کہ رُدان انت
 دل ء مکنٹ پادشہدیس و اب ء
 تینگی بچارگ ء نہ دیستگ
 ملاریں مہرائی روشنائی
 خماریں کاڑائی و شمنائی
 وئی سماج ء عذا میں راج ء
 چہ فکر اں پھبر، نہ بوتہ یک گوڑ
 اے جہہ بہ سمریت اگاں پہ چوشی
 پدرد بیت ء دو بر پرشیت انت
 اے ہورت بیت ء اے آرت بیت انت

نہ بند وارت غودو بر جڑ بیت انت
 نہ لہم بیت غو ہوار بیت انت
 اے آسنے نہ ہے غو نہ کہ شیشگ
 دل انت، دے لے کہ.....
 نہ انت لکے بہ کنت تیار
 بہ کنت تیار دو می رندء

دل ووتی تش تشیں اے ٹکر
 کہ تہر تہر غو پہ چنڈ چنڈء
 چہ کنڈ کنڈء، پہ شنک غو شانگی
 من نزا ارتگ

کلاگ گپنگ غو اب گپنگ
 دل ووتی تش تشیں اے ٹکر

حمید شہید ء نام ء

آسمان ء چموکیں منی استال وڑیں سنگت
 جبرانی ہمے ہش ء وڑے گیلے کہ ڈرشت
 روژنائی ء یک لیکے ات،
 یک درچکے ات آپوارے بزیں
 کہ روتگے سکت جہل زمین ء تہ ء پیوست
 یک پنے ات دلما نگیں پہ وشئی یے سرپتن
 چتوردات اش لگت دیم ء منی
 دیم ء منی انچوش کہ زست دست اے گدا مین
 (شالا بہ پر شیتن ات ہما ساعت ء و ہدے)
 آسنگت ءیات انت کہ کنت گوں من ء دیوان
 آسمان ء چموکیں ہما استالانی تہ ء
 گوں من، گوں منی ہاک ء ابد ما میں نصیب ء

روژنائی ءِ یک لیکے ابد متنگیں پاساں
 روژنائی ءِ یک شہمے پماراہ نگنداں
 روژنائی ءِ یک برانزے مرادانی جہان ءِ
 زاناں آنمیران ءِ نمیران ءِ نمیران
 زاناں آابدماں ءِ ابدماں ءِ ابدماں
 آسمان ءِ چوکیں منی استال وڑیں سنگت
 یک کولے ءِ یک راھے وتی ہاک ءِ امان ءِ

ماس

شپ پہ بے چاڑی شلیت ارساں وتی
 واہگ عزر مہشت دنت زردء سکین
 ماٹجا؟..... نیل غویلاں!
 آسمان عزمین عنیامء درتنگاں
 ماٹجا؟..... نیل غویلاں

پہ ماس عشر رنگی ع مہر چارگ نبیت
 مارگ نبیت

کہ ماس واہگ ماس مراد غ ماس مہر
 تاں سنوک ماس ع وتی نہاویاں بارت
 کئے وتی ماس ع بہا پہ زر کنت
 پہ ورد کنت ، پہ حبر کنت

ماس گلزمین انت مکہیں
 ماس دیدگانی روک غمیم
 ماس ویلانی دیمپان

شپ پہ بے چاڑی شیلت ارساں وتی
 واہگ عزربہشت دنت زردء سکین
 ماگجا؟..... نیل غیلاں!
 آسمان غمزمین غنیامء درتگیاں
 ماگجا؟..... نیل غیلاں!

دَربندی

من زمینِ عہا کے آں
 شرّاں زمینِ عہ
 بال مدئے، بُرز عہ مبر
 دزدنزاں
 عہ گارباں
 عہ پیدا چھر وتی
 بنجاہ عہ من سرنباں

آسر

ماں باغِ سنیلِ گُردشتاں
 کسانیں چکت منی ہمراہ
 لتارا ناں من در چکانی
 اے ہُشکِ زردیں تا کانِ
 منی چکت اوں لپاشان انت
 (بلے پادانی فرقی است)
 منِ ایل دنت منی بچِ
 آغیبِ بیتِ گول بالوآں
 تاں دُورِ روت
 بلے اے دل زرعِ پیمِ

وتی کندہء چولاں جنت
 ءمن لہڑانی امبازاں
 برے نورئی، برے محراب
 برے بالاج ءقمبر باں
 برے مس حمل ءجیند
 وتی فکرانی استالاں
 بکند ان یا مکند ان من
 بلے من ہر گورء چاراں

ادا قبرے کہ ظائر بیت
 گشنت، سسی ادا کل انت
 پہ دو ساعت وت ء لیکاں
 مس پیچ ء ہو تیس پنویے
 گشانی لمبے ہم ظاہر

ادا اوشتات ء شرجارات
 چہاریں نیمگاں دیستوں
 ہزارانی شپانک استات
 بلے پرچہ نہ ترکیت اے
 زمین، کہ ایسی دلبندهء
 کسانیں بمبے تراکین ایت
 ء اے مہر کہ ابدمان انت
 نبیت چہا تچکیں بمبے؟

دمانے پدمنی بیچ کنیت
 منی گپت لنلک گشان
 گشیت، بابا! بریں لوگ ء
 من فکرانوں کہ سسی دروگ
 ء ہوتیں پنواوں دروگے

مس نورى يا كه خان محراب
 مس هوتى حمل ء چيند
 مس قمبر يا كه مير بالاچ
 كدى هم مٹ نبال زاناں
 اشاں يك پشت پديے است ء
 وتى دورانى هير و انت
 پمشكه من دل ء توك ء
 پدا باں مردانچا ميں
 كه زندگ بيت، مریت رند ء
 ابید ء نام ء كا مے ء

سہوتے

”روح کہ گو ات سرغ بیگاہ بی“
 دردے مئے دل ۽ ہمراہ بی

کیفانی   ملار بیگواہ   انت
 درم گور میتگ ۽ گمراہ انت
 وائیں بخت چتور آگاہ بی

زہیراں   دلبریں   ہمنیاداں
 گستاہاں   وتی   وت   سیاداں
 چوں نہیں   زا نسرے   سرجاہ بی

گردان   اُنت   منگ   ٹولیاں
 سر   پ   کس   نبیت   بولیاں
 باریں   کے   ء   مئے   پرواہ   بی

○

سوتے

” اُج تئی با نجیگ ءِ حقیرین ءِ
 لیٹھی کوہانے نہ رودیناں
 ہاتروں وِش بیتھیالانی“
 ”تو منی ڈیوائے شمالانی“

تو منی دردیں ہالتاں پوہے
 تو چیا راہ ءِ نیم گورا دروہے
 تو دل ءِ مہر ءِ مہکمیں کوہے
 تو منی مستاگ وِشیں پالانی

سد سلام باتیں پر ترا پیرِ یگ
 پہ ہما نوبت، پہ ہما بارِ یگ
 کہ سلامت ات منیگ ء تئی یاریگ
 نین نہ انت رژنے پتا تالانی

تو ہما بچھو ، تو ہما ٹکلہ
 تو ہما سنگہ ، تو ہما چکلہ
 کہ بدنت رنگے گیدی ء شکل ء
 کہ بیت بززہ مہر ء لالانی

تو منی اوتیں مہر ء دز گہارے
 شیشگ ء پشت ء تو من ء چارے
 من دل ء داراں ، تو دل ء دارے
 شہدیں نیادانی تام ء گالانی

من ۽ پھل کن گلزمین

من ۽ پھل کن گلزمین
 کہ تی سر ۽ ما میل جتہ
 ما شہریں لیک گشتہ
 پلین سراوں سگ انت
 سبزرگان ۽ سوتلگ انت
 مال ۽ دولت گشتگ انت
 من ۽ پھل کن گلزمین

تی سر ۽ ما چندتگ
 توم کم علمی ۽ گشت ۽ کوش ۽ نفرت ۽
 برات ۽ دوستاں دوری ۽
 کت ۽ کینگ ۽ شپ ۽
 ۽ بام ۽ روچاں بونگ ۽

مارنم ء دود لتارتگ انت
 مادروگ ء کُن سارتگ انت
 من ء پہل کن گلزمین

امیراں درتگ انت سرگ
 غریب ء لوگ ء عزت ء
 جتہ دلانی بنداں تیر
 ء ہون وارثہ چوکہ شیر
 رمو کہ جگ ماں جگ گتہ
 گوں سوآلی ء اے واجہ ء
 ہمیشی کار دروشم انت
 سرور بیت چو باجہ ء
 من ء پہل کن گلزمین
 پتو من کارے گت نہ گت

ترا ما آسرات نذات

ہے کہ "O زون (۱) " انت ، اے

اشی نہ گت ما پردگ ء

اے کار جاہی (۲) زہریں گیس

ہوار بنت ڈر (۳) ء منی

ؑ گند بیت آسمان

منی ء برادر ء سر ء

منی آبابی مرگ ڈراہ

چہ وہد ء ساری ء مرنت

منی گنوم ء ، منی وڑ ء

مئے عمر ء لیکہ کم بیان

کم بیان ہلاس بیت

پدا نیت اینکہ ہم
 کہ من پہ لچے ء گُشاں
 من ء پہل کن گلزمین

اے مرگ ء جلوہ جنگل ء
 نہ ماناں پتے نسل ء کہ
 دراہ مرنت پہ کلاش
 چہ گزنگیں اے رستراں
 آزند ء من کناں کہ بچے
 بدیں گوں رنگ ء دروشماں
 من ء شگاں مجن کہ من
 چہ پیش ء تیر وارنگوں
 ء پہ ترا من من اتگ
 نیت کارے گوں من ء

من ء کہ دست ء پادنیست
 من ء کہ کار ء سچ نیست
 ہے دعا ء گت کناں
 من ہاتر ء تی ء کہ
 مباں ، مباں - مباں ، مباں
 بلے بے ————— تو دائم ء

گوں رنگ ء نور ء نوبتاں
 گوں مہر ء وشیں جلوہاں
 گوں پلں رنگیں دوستیاں
 گوں ماہ گونیں دروشماں
 من ء پہل کن گلزمین
 من ء پہل کن گلزمین

تئی ہاکی فرمان ء ہے پیم کنگ بیت
یا واہگ ء درشان ء ہے پیم کنگ بیت

پہ کندگے بنتیں ء بروت گریوگی پے
تئی ملک ء گوں مہمان ء ہے پیم کنگ بیت

اوپار ء گلیس کیفاں بہ شنز، رھسراں تو کہ
مہرانی ثلکان ء ہے پیم کنگ بیت

چند ء براں پارنگی ء ، سنگ ء پدا لوٹاں
 مئے برادری تاوان ء ہے پیم کنگ بیت

دل، سیاہیں شپ ء ساہگ ء گندے تو پہ زور ء
 کہ تئی وڑیں نادان ء ہے پیم کنگ بیت

پیشوکاں من ء گشت ، بمر، میت ء خدا کہ
 تئی گونگیں انسان ء ہے پیم کنگ بیت

انچوڪه گليس مندري آں تئي بوگ نديتگ
انچو اے گل ءِ وشي آں مے لوگ نديتگ

هر روج ءِ چه هر گپ ءِ سر ءِ مارا گشنت ءِ
حکم انت بگش ، زاري ءِ ما سوگ نديتگ

آ مارا دینت مبرانی دنیا ءِ جهانے ؟
اے سال ءِ تہ ءِ مستریں مس دروگ نديتگ

من چون بزاناں کہ چتور بیت تئی لوگ ء
 پخت سالیں کہ باریں من وتی لوگ ندیتگ

پُر رنگ نباں چوں اے منی میتگ ء دلبر
 ڈکال ء جتہ مدتے انت دوگ ندیتگ

شاہین غم ء ، ہنو دل ء آسمان ء چکریت
 قسمت! تئی کپوت ء را ما لاہوگ ندیتگ

بالاد ء وتی درچک ء فضل گڈگ ء بل کہ
 اے شاہراں تئی دلکشیں پاتوگ ندیتگ

جی منی میرے شنک ! جی تمبہ ءِ آپواریں گونگ
جی منی مرواردیں دلپہکیں اوست ءِ پارسنگ

تو کہ یلدا تگ ہمائیں رھسر ءِ مئے ترے گرد
نوں کجاں دیم ءِ بروت باریں تئی عشق ءِ ملنگ

تو کہ چھے شانت ءِ پیشانی ءِ کرچکے گت ودی
چہ ہما روچ ءِ دل انت انچو کہ ڈکالیں انگ

چاکہ تنی وابانی شیریں لذت ءِ گواھی نہ انت
چو گشے کور دیمگ انت پمن ہے امروز ءِ رنگ

آندرن ء پیرس ہماہانی ، پماہان زیب دینت
مے تہاں پُجیت وتی جند ء اے بدرنگیں بدرنگ

گول ماباریں چے وفایے کنت گول نان ء ہشکچیں
اے جہان ء گردشانی زیراں سازوکیں چنگ

ماؤ ایتانی موسم داشتگ انت چو عنیدی ء
مہلمیں دنیا مچاچ ء ٹالے ء تئی بیت درنگ

دوستے ء دوستیں دل ء گپانی قیمت بے کساس
زاناں سچ کار ء نیت پہ مہرے ء تیر ء تینگ

سانوڑ ء سبزین ء بارتیں شاگ ء ساہ ء چنجی ء
جمل ء چہ مے دلاں چوں بُرت کنت ھوکیں پرنگ

پہ دو روچی کوڑہ ۽ ھچبر دل ۽ پونگ مہ کن
 کہ فضل زاناں مریت مردم پہ حق ۽ نام ۽ نگ

o

لہنتیں رجانک چہ علامہ اقبالؒ

پیریں بلوچ ء پنت پہ وتی پنج ء

تئی جند ء لد ء کنوش بسا چات ترارا
اے بیٹ ء چے گہتر نہ انت دلی ء بخارا

ہر نیمگ ء تئی دل گشی چو آپ رواں بی
اے کیچگ ء واہندیس ما، لد جوڑیں پہ مارا

دنیا ء رگر ء کشاں پہ آپ انت گہیں چیز
در بیشتاں سر ء دنت کہ تاجے اوں پہ وار ء

چہ وانجھے دزرگر تو رپکاں ہے چیریں
کہ شیشگ ء اوں جوڑ بکنت انچو تملار ء

ہنو، مردم ۽ دستان انت دُرہیں راجانی تالہ
 ہر مرد میں ڈیہہ ۽ کہ وتی بخت ۽ ستارہ

دریا ۽ چھے دولت ۽ اوژنا گرات بے بہر
 داں کندہ ۽ مہر ۽ کہ نہ کش ایت وت ۽ را

دین ۽ کہ ببادنت ۽ بیت آزات یک ڈیہے
 اے سودایے تاواں انت مسلمان، ترارا

دنیا کہ پدا ارواہ ۽ بالاد ۽ مڈ ۽ انت
 تہذیب انت وتی رستری ہیلانی سمار ۽

قسمت چھے انت راجانی؟ رہے کس نزانتیں
 مومن اگاں پہ گگیس گڈا بس انت اشارہ

پہکیں تو عمل لوٹ چما کو ہنگیں بُزہ
”شاہاں چے عجب گر بنوازند گدارا“

o

پدا چہ پُلّانی رژن ء تلان کوہ ء لداں
پدا پہ سنوتانی الہان ء مرگ سکین دیاں

اے پلّ ماں لد ء چوکہ پریاں رد پہ رد ء
گوں سہر چکین ء ہمے سبز ء زردیں پوشاکاں

اے پلّ ء تاک ء سر ء کت سمین ء ایر کہ نمب
ء روج ء برانزاں سباہ ء سرا آ شہم گراں

رکمار ء دوریں اے شہرنگی ء نقاب ء در
چہ شہراں لد کہ پسند، شہر شتر یا کہ لداں؟

وَتِي تُو زَنَدِے تَهْ ءَ مَانْگِيشْ ءُ زَنَدِے ءُ شَهْاز
مَنِي بِنِي تَهْ مَبِي، هِنُو، پِي پِي جَنَدِے وَتَاں

اے اندرِے مئے جہان سوزِے مستی، هُلِے ءُ چاڑ
هَنپِے ءُ مکر، ءُ هَمے سیتِے ءُ شرِدرِے مئے جہاں

اے اندرِے کہ جہاں دستِ کپیتِ نروتِ پدا
درِے جہانِے اے ساہگِ چونگِ کنیتِ ءُ رواں

ماں اندرِے اے جہاں هُچِ ندیتِ راجِ درِے
نداریتِ شیخِ ءُ نہ برہمنِ اے اندرِے مئے جہاں

قلندرِے چمے دانکِ ءُ مسِ آپِ آپِ گشتاں
دَرینِ ءُ دیمِ ءُ تو جہلِ بے نہ دلِ تنگِ نہ جاں

تُکْرے

بالاد منی چوکہ ہما سہب ءِ سمین انت
 وہدے سُبک، وہدے گشاد، رپتن ءِ پیم ءِ
 من ادلساں پوشیناں گل ءِ لالہ ءِ پُلاں
 من کنفک ءِ اول سُوچک کنناں سوچن ءِ پیم ءِ

ڈاکٹر فضل خالق 28 / مئی 1958ء ماں آپس (کٹیج) ء
واچہ عبدالخالق ء لوگ ء وادی بوت۔ بنداتی وانگ چہ صمود ء اسکول ء
دربرت۔ پداچہ ڈگری کالج تربت ء ایف ایس سی کت ء بولان
میڈیکل کالج کوبہ ء ایم بی بی ایس کت۔ محکمہ صحت ء میڈیکل آفیسر
انت۔ چہ ”بام“ آئی وئی ہشتہ ء بندات کت۔ آئی ادب ء کساس
ڈرسین پڑانی تہا کارنگ۔ گچین سنج ء کوکر آئی شاعری ء کتاب انت۔
ہر ساعت چکاس آئی ہشتلیں ناول ء نام انت۔ میڈیا (یوری
پیڈیز)، کروسیل (آرتھر ملر)، گچین سنج (دری شاعری ء رجانک)،
بادشاہ (مکیا ویلی) ء رجانک کتلیں کتاب انت۔ آئی وگہ کتاب
چاپ نہ بوتلیں ہم است انت کہ ڈرامہ ء ہشتانک (نگدی) انت۔
ڈاکٹر فضل خالق شاعر، نگد کار، کسمانک نویس ء رجانک کارے ء
جہت ء بلوچی زبان ء تہا ہجاء ء مہتاج نہ انت۔